

રાજ્ય પરીક્ષા બોર્ડ, ગુ.રા.,
સરકારી પુસ્તકાલય સામે
સેક્ટર-૨૧, ગાંધીનગર,
તારીખ: ૧૫/૦૪/૨૦૨૩

પ્રતિ,

જિલ્લા શિક્ષણાધિકારીશ્રી,
જિલ્લા શિક્ષણાધિકારીશ્રીની કચેરી,
તમામ.

વિષય : શિક્ષક યોગ્યતા કસોટી-II(TET-II)-૨૦૨૨-૨૩ની પરીક્ષા બાબત.

સંદર્ભ: (૧) અત્રેની કચેરીના તા. ૧૧/૦૪/૨૦૨૩ના પત્ર કમાંક: રાપબો/TET-II/૨૦૨૩/૪૪૧૬-૫૦.

(૨) અત્રેની કચેરીના તા. ૧૫/૦૪/૨૦૨૩ના પત્ર કમાંક: રાપબો/TET/૨૦૨૩/૪૭૪૦-૪૮.

(૩) Ministry of Social Justice & Empowerment ના Department of Empowerment of Persons With Disabilities (Divyangjan) ના તા. ૨૬/૦૮/૨૦૨૮ના Office Memorandum F.No.34-02/2015-DD-III.

(૪) નામ. ગુજરાત હાઇકોર્ટના SCA/6923/2023ના તા. ૧૮/૦૪/૨૦૨૩ના ઓરલ ઓર્ડર અન્વયે.

શ્રીમાન,

૧. ઉપરોક્ત વિષય પરત્યે સવિનય જણાવવાનું કે, રાજ્ય પરીક્ષા બોર્ડ દ્વારા ઉચ્ચ પ્રાથમિક શાળા(ધોરણે ૬ થી ૮)માં પ્રાથમિક શિક્ષક/વિદ્યાસહાયક તરીકે નિમણુંક મેળવવા માટેની નિયત લાયકાત ધરાવતા ઉમેદવારો માટે શિક્ષક યોગ્યતા કસોટી-II (TET-II)-૨૦૨૨-૨૩ પરીક્ષા તા. ૨૩/૦૪/૨૦૨૩(રવિવાર)ના રેજ સંઝે ૦૩.૦૦ કલાકથી ૫.૦૦ કલાક દરમિયાન અમદાવાદ શહેર, અમદાવાદ ગ્રામ્ય, વડોદરા, રાજકોટ, સુરત, ગાંધીનગર, જુનાગઢ, ભાવનગર અને જામનગર ખાતે યોજવામાં આવનાર છે.

૨. અત્રેની કચેરીના સંદર્ભ-૧ અને રના પત્રથી લહીયાની મંજુરી અને વળતર(વધારાનો) સમય બાબતે જણાવેલ છે. જેમાં નીચેની વિગતે સુધારો/ઉમેરવામાં આવે છે.

૩. લહીયા (Scribe)/વાચક (Reader) ની સુવિધા કોને મળી શકે ?

Ministry of Social Justice & Empowerment ના Department of Empowerment of Persons With Disabilities (Divyangjan) ના તા. ૨૬/૦૮/૨૦૨૮ના Office Memorandum F.No.34-02/2015-DD-III મુજબ નીચેના ઉમેદવારોને લહીયા (Scribe)/વાચક(Reader) ની સુવિધા શરતોને આધિન મળી શકે.

- A. The Facility of Scribe/Reader/Lab Assistant should be allowed to any person with banchmark disability as defined under section 2(r) of the RPwd Act, 2016 and has limitation in writing including that of speed if so desired by him/her.
- B. In case of persons with banchmark disabilities in the category of blindness, locomotor disability (both arm affected-BA) and cerebral palsy, the facility of scribe/reader/lab assistant shall be given, if so desired by the person.

C. In case of other category of persons with benchmark disabilities, the provision of scribe/reader/lab assistant can be allowed on production of a certificate to the effect that the person concerned has physical limitation to write, and scribe is essential to Write examination on his behalf, from the Chief Medical Officer/Civil Surgeon/Medical Superintendent of a Government health care institution as per proforma at APPENDIX-I

4. લહીયા/વાચકની પસંદગી

1. ઉમેદવારે પોતાના માટે લહીયો/વાચક જાતે પસંદ કરવાનો રહેશે, આ માટે ઉમેદવારે નમુના APPENDIX-III માં સક્ષમ સત્તાપિકારીને અરજી કરવાની રહેશે. (વધુ વિગતો માટે જુઓ Para 7)
2. ઉમેદવારે લહીયો/વાચક લાવવા માટે નમુના APPENDIX-IIIની અરજી સાથે, નમુના APPENDIX-IIમાં પોતાનું બાંહેધરી પત્ર રજી કરવાનું રહેશે.
3. લહીયાની સુવિધા મેળવવા હથ્થતા ઉમેદવારે નમુના APPENDIX-I મુજબનું સક્ષમ મેડીકલ ઓથોરીટીનું સટીફીકેટ તેની અરજી સાથે બીડવાનું રહેશે.
4. કોઇપણ સરકારી/પંચાયત/મંડળ/નિગમના કર્મચારીને "લહીયા" તરીકે રાખી શકાશે નહીં.

5. લહીયા/વાચકની શૈક્ષણિક લાયકાત

શિક્ષક યોગ્યતા કસોટી-II (TET-II)-૨૦૨૨-૨૩ પરીક્ષા માટે પરીક્ષાની શૈક્ષણિક લાયકાતથી એક સ્ટેપ નીચે એટલે કે બેચલર ડિગ્રીના બીજા વર્ષથી વધુ શિક્ષણ મેળવેલ ન હોય તેવો લહીયો/વાચક લઈ શકાશે.

6. લહીયાની મંજુરી આપનાર સક્ષમ સત્તાપિકારી

શિક્ષક યોગ્યતા કસોટી-II (TET-II)-૨૦૨૨-૨૩ પરીક્ષા માટે લહીયા/વાચકની સુવિધા માટેની અરજી આવ્યેશી યોગ્ય તે મંજુરી આપવાની સત્તા ઉમેદવારના હાલના રહેઠાણના જિલ્લાના જિલ્લા શિક્ષણાપિકારીશ્રી અને ઉમેદવારની પરીક્ષા જે જિલ્લામાં આવેલ છે તે જિલ્લાના જિલ્લા શિક્ષણાપિકારીશ્રીની રહેશે.

લહીયા/વાચકની મંજુરી આપ્યા અંગેની જાણ મંજુરી આપનાર સત્તાપિકારીએ અમદાવાદ શહેર, અમદાવાદ ગ્રામ્ય, ગાંધીનગર, ભાવનગર, જામનગર, જુનાગઢ, રાજકોટ, વડોદરા અને સુરત પેરી જે જિલ્લામાં પરીક્ષા સ્થળો ઉમેદવાર ઉપસ્થિત થવાનો હોય તે જિલ્લાના જિલ્લા શિક્ષણાપિકારીશ્રીને કરવાની રહેશે.

7. લહીયાની મંજુરી માટે અરજી કરવાની કાર્યપદ્ધતિ

1. ઉમેદવારે લહીયા/વાચકની સુવિધા માટેની અરજી નમુનો (APPENDIX-III)માં કરવાની રહેશે. આવી અરજી ઉમેદવારના હાલના રહેઠાણના જિલ્લા શિક્ષણાપિકારીશ્રી અથવા ઉમેદવારની પરીક્ષા જે જિલ્લામાં આવેલ છે તે જિલ્લાના જિલ્લા શિક્ષણાપિકારીશ્રીને ઉદ્દેશીને કરવાની રહેશે.

2. ઉમેદવારે અરજી સાથે સક્ષમ મેડિકલ ઓથોરીટી ધ્વારા ઇસ્યુ કરાયેલ certificate regarding physical limitation in an examinee to write (APPENDIX-I) અસલમાં રજી કરવાનું રહેશે.
3. નિયત નમુનામાં સક્ષમાધિકારી ધ્વારા આપવેલ શારીરિક અશક્તતાના પ્રમાણપત્રની નકલ અરજી સાથે બીડવાની રહેશે.
4. ઉમેદવારે અરજી સાથે "Letter of Undertaking for Using Own Scribe (APPENDIX-II)" રજી કરવાનું રહેશે.
5. ઉમેદવાર દ્વારા સદર પરીક્ષાના કોલલેટરની ત્રોક્ષ નકલ બરજી સાથે રજી કરવાની રહેશે.
6. ઉમેદવારે અરજી સાથે નીચે મુજબ ઓળખના પુરાવા પૈકી કોઈ એક પુરાવાની નકલ રજી કરવાની રહેશે.
  - i. ઇલેક્શન કાર્ડ
  - ii. આધાર કાર્ડ
  - iii. પાનકાર્ડ
  - iv. ડ્રાઇવિંગ લાયસન્સ
  - v. પાસપોર્ટ

8. વળતર(વધારાનો) સમય

1. લહીયા (Scribe)/વાચક (Reader) ની સુવિધા મેળવનાર પેરા ૩(A)(B)(C) માં વ્યાખ્યાવિત કર્યા મુજબના બેન્યમાર્ક ડિસેબીલીટી ધરાવતા અને લેખનક્ષમતાની મર્યાદા ધરાવનાર ઉમેદવારને શિક્ષક યોગ્યતા કસોટી-II(TET-II) પરીક્ષા માટે ૪૦ મિનીટ વળતર સમય (વધારાનો સમય) મળવાપાત્ર થશે.
2. જો કોઈ બેન્યમાર્ક ડિસેબીલીટી અને લેખન ક્ષમતાની મર્યાદા ધરાવનાર ઉમેદવાર લહીયાની સુવિધા મેળવવા ન ઈચ્�ે તો પણ આવા લેખન ક્ષમતાની મર્યાદા ધરાવતા વિકલાંગ ઉમેદવારને ઉપર્યુક્ત નિયમાનુસાર વળતર સમય મળવાપાત્ર થશે, પરંતુ તે માટે સદર ઉમેદવારે Appendix-I નમુનામાં સક્ષમ સત્તાધિકારી દ્વારા ઇસ્યુ કરાયેલ સટીફીકેટ સાથે લાવવાનું રહેશે. આવું સટીફીકેટ રજી નહીં કરનાર ઉમેદવારને વળતર સમય(વધારાનો સમય) મળવાપાત્ર થશે નહીં.

9. બેઠક વ્યવસ્થા

1. બેન્યમાર્ક ડિસેબીલીટી અને લેખનક્ષમતાની મર્યાદા ધરાવનાર ઉમેદવારની બેઠક વ્યવસ્થા શક્ય હોય ત્યાં સુધી ગ્રાઉન્ડ ફ્લોર પર કરવાની રહેશે. જો આવા ઉમેદવારીની બેઠક નંબર ઉપરના વર્ગખંડમાં હોય તો તેમાં ફેરફાર કરી ગ્રાઉન્ડ ફ્લોરના વર્ગખંડમાં ગોઠવવો, તેમજ તેઓના બેઠક નંબર ધરાવતું પરીક્ષાનું પ્રશ્નપત્ર અને ઓ.એમ.આર યથાવત રાખીને પરીક્ષા આપવા દેવી.
2. લહીયાની સુવિધા અપાયેલ હોય તેવા ઉમેદવાર માટેની બેઠક વ્યવસ્થા પરીક્ષા શરૂ થયા પૂર્વે ૪ અલાયદા વર્ગખંડમાં કરવાની રહેશે.

- એક વર્ગખંડ (બ્લોક)માં લહિયાની સુવિધા ધરાવતા વધુ વધુ ચાર જ ઉમેદવારો માટે બેઠક વ્યવસ્થા રહેશે. જેમાં વર્ગખંડના દરેક ખૂણામાં એક-એક એમ ચાર ઉમેદવારો બેસે તે રીતે બેઠકોની ગોઢવણી કરવાની રહેશે.
- આ વર્ગખંડમાં લહિયાની મદદ ધરાવતા પ્રત્યેક ઉમેદવાર દીઠ એક બ્લોક સુપરવાઈઝર (ઇન્વીજુલેટર) ને નિમણુંક આપવાની રહેશે.
- આ વર્ગખંડમાં પણ સી.સી.ટી.લી. કેમેરા ધ્વારા લાઇવ રેકોર્ડિંગ ફરજીયાતપણે કરવાનું રહેશે. આ વર્ગખંડમાં બ્લોક સુપરવાઈઝરે ખાસ ધ્યાન રાખવાનું રહેશે, અને કોઇપણ પ્રકારની અનિયમિતતા/ગેરરીતી ન થાય તે જોવાનું રહેશે.

10. લહિયા/વાચક/ઉમેદવારની ફરજો

- લહિયા/વાચકએ મદદ લેનાર ઉમેદવારને આસાનીશી સ્પર્શી ન શકાય તેટલે દુર બેસવાનું રહેશે.
- લહિયો/વાચક પ્રશ્ન પુસ્તિકા પર તથા OMR ઉત્તરપત્ર પર અપાયેલ સુચનાઓ ઉમેદવારને કાળજીપૂર્વક વાંચી સંભળાવશે, ઉમેદવારની સુચના મુજબ પ્રશ્નપુસ્તિકાના પ્રશ્નો વાંચી સંભળાવશે તથા ઉમેદવાર જણાવે તે મુજબની વિગતો અને જવાબ માટે યોગ્ય જગ્યાએ કાળજીપૂર્વક જવાબ અંગેનું ઉમેદવાર ચિહ્ન (એનકોર્ડિંગ) કરી અથવા ભૂરી બોલપેનથી કરશે, ઉમેદવારની સુચના મુજબ સમય અંગેની માહિતી આપશે.
- લહિયો/વાચક પોતાની રીતે કોઇપણ જવાબ અંગેનું ચિહ્ન (એનકોર્ડિંગ) કરશે નહીં. ઉમેદવારને જવાબ તરફ દોરી જતી બાબતો જણાવશે નહીં કે ઇશારો કરશે નહીં કે એવી કોઇ બાબતો બ્લોક સુપરવાઈઝર સાથે કે વર્ગખંડના અન્યો સાથે ચર્ચા કરશે નહીં.
- જો લહિયો/વાચક ગેરશિસ્ટ કે ગેરવર્તણુંક કરતો જણાશે તો તે માટે લહિયાની મદદ લેનાર ઉમેદવાર જવાબદાર રહેશે તેમજ શિસ્ત-વિષયક કાર્યવાહી માટે જવાબદાર ગણાશે. અને તેવા ઉમેદવારનો પ્રવેશ રદબાતલ થવાપાત્ર રહેશે.
- બેન્યમાર્ક ડિસેન્બિલીટી ધરાવતા ઉમેદવાર કે લહિયા/વાચક પોતાની પાસે મોબાઇલ, સ્માર્ટવોય, સંદેશ વ્યવહારના કોઇપણ પ્રકારના સાધનો, કેલ્યુક્ટર, ડિઝીટલ કેમેરા, પેન કેમેરા, બ્લુટૂથ, ઇયરફોન કે પરીક્ષા કાર્ય માટે મદદરૂપ થઈ શકે તેવા મેમરી ધરાવતા ઇલેક્ટ્રોનિક સાધનો સાથે રાખી શકાશે નહિં અને જો આવા સાધનો ઉમેદવાર લહિયા પાસેથી મળી આવશે તો ઉમેદવારને ગેરલાયક ગણાવા ઉપરાંતની યોગ્ય તે ફોજદારી શિક્ષાત્મક કાર્યવાહી ઉમેદવાર સાથે કરવામાં આવશે.

11. લહિયા/વાચક માટેની પરવાનગી ધરાવનારના નિરીક્ષકની ફરજો

- દરેક બ્લોક સુપરવાઈઝરે પોતાને ફાળે આવતા ઉમેદવાર અને તેને મદદ કરનાર લહિયાની વચ્ચે થતો સંવાદ સાંભળી શકે તેમજ લહિયો ઉમેદવારની સુચના અનુસાર જ ઉત્તરપત્રમાં જવાબ અંગેના ચિહ્નો (એનકોર્ડિંગ) કરે છે કે કેમ તે જોઇ શકે તે રીતે તેઓની સામે કે પાસે સતત રીતે બેસવાનું રહેશે.
- લહિયા/વાચકની ફરજો અંગેની સૂચનાઓના ભંગ બદલ યોગ્ય કાર્યવાહી કરવાની રહેશે અને આ અંગે સ્થળ સંચાલક/ઓનલ અધિકારીને જાણ કરવાની રહેશે.

આ અગાઉ જે ઉમેદવારોએ લહીયો મંજુર કરાવેલ હોય તેવા ઉમેદવારો પણ ઉક્ત સુચના મુજબ
લહીયો મેળવી શક્શે. તેમજ આગાઉ મંજુરી મેળવેલ લહીયો પણ માન્ય રહેશે.
બાકીની અન્ય લાગુ પડતી સુચનાઓ યથાવત રહેશે.

M.G.V.
સચિવ
રાજ્ય પરીક્ષા બોર્ડ
ગાંધીનગર

બિડાણ: Appendix-I, Appendix-II અને Appendix-III

APPENDIX-I

Certificate regarding physical limitation in an examinee to write

This is to certify that, I have examined Mr/Ms/Mrs .....
(name of the candidate with disability), a person with ..... (nature and
percentage of disability as mentioned in the certificate of disability), S/o/D/o .....
a resident of ..... (village/District/State) and to
state that he/she has physical limitation which hampers his/her writing capabilities owing to
his/her disability.

Signature

Chief Medical Officer/Civil Surgeon/ Medical Superintendent of a Government health care institution

Name & Designation

Name of Government Hospital/Health Care Centre with seal

Place

Date:

Note:

Certificate should be given by a specialist of the relevant stream/disability (eg. visual impairment- Ophthalmologist, locomotor disability – orthopaedic specialist/PMR)

Letter of Undertaking for Using Own Scribe

I ..... a candidate with .....
(name of the disability) appearing for the ..... (name
of the examination) bearing Roll No. ..... at .....
(name of the centre) in the District ..... (name of the State).

My qualification is .....

I do hereby state that ..... (name of the Scribe)
will provide the service of scribe/reader for the undersigned for taking
the aforesaid examination.

I do hereby undertake that his qualification is .....
in case, Subsequently it is found that his qualification is not as declared
by the undersigned and is beyond my qualification, I shall forfeit my
right to the post and claims relating thereto.

(signature of the candidate with Disability)

Place:

Date:

APPENDIX-III

રાજ્ય પરીક્ષા બોર્ડ, ગાંધીનગર
લહિયા/વાચકની સુવિધા માટેનું અરજી ફોર્મ

લહિયા/વાચકનો તાજેતરનો
પાસપોર્ટ સાઈઝનો ફોટોગ્રાફ
લગાવવો અને તેના પર
અડધી સહી આવે તે રીતે
લહિયાએ સહી કરવી

(1) પરીક્ષાનું નામ:-

(2) પરીક્ષાની તારીખ:-

(3) બેચમાર્ક ડિસેબીલીટી અને લેખન ક્ષમતાની મર્યાદા ધરાવતા ઉમેદવારની વિગત

- I. ઉમેદવારનું નામ:-.....
- II. ઉમેદવારનો બેઠક નંબર:-.....
- III. ઉમેદવારની જન્મતારીખ:-.....
- IV. ઉમેદવારની ડિસેબીલીટીનો અને લેખન ક્ષમતાની મર્યાદાનો પ્રકાર:-.....
- V. પરીક્ષા કેન્દ્રનું નામ:-.....

(4) ઉમેદવાર કથા પ્રકારની સુવિધા મેળવવા માગે છે: (૧) લહિયા (૨) વાચક.....

(5) લહિયા/વાચકની વિગતો:-

- I. લહિયા/વાચકનું પુરુષ નામ :-
- II. લહિયા/વાચકનું પુરુષ નામ:-
- III. લહિયા/વાચકનું પુરુષ સરનામું
- IV. લહિયા/વાચકનો ફોન નંબર/મોબાઇલ નંબર:-
- V. લહિયા/વાચકની જન્મ તારીખ:-
- VI. લહિયા/વાચકની મહત્વમાન શૈક્ષણિક લાયકાત:-
(ગુણપત્રક માર્કશીરની નકલ જોડવી)
- VII. લહિયા/વાચકનો ઉમેદવાર સાથેનો સંબંધ (જો હોય તો):-

ઉમેદવારનું નામ:-----

ઉમેદવારની સહિ.....

તા.....

લડિયા/વાચકનું નિવેદન

હું આથી સોગદપૂર્વક જાહેર કરું છું કે, ઉપર દર્શાવેલ વિગતો મારી જાણ અને માન્યતા મુજબ સાચી છે. હું ખાતરી આપું છું કે, આ પરીક્ષા માટે બેચમાર્ક ડિસેબીલીટી લેખન ક્ષમતાની મર્યાદા ધરાવતા ઉમેદવાર માટેની સુચનાઓ મેં શ્રી/કુમારી/શ્રીમતી .....

(ઉમેદવારનું ના) ને વાંચી સંભળાવી છે. તેમજ આ સુચનાઓનું હું ચુસ્તપણે પાલન કરીશ.

બેચમાર્ક ડિસેબીલીટી અને લેખન ક્ષમતાની મર્યાદા ધરાવતા ઉમેદવારનું નામ અને ઉમેદવારની સહિ

લહિયા/વાચકનું નામ તથા સહી અને અંગુઠાનું નિશાન